

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 108/07-72

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. januára 2008 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Ľudmily Gajdošíkovej o sťažnosti I. R., T., zastúpenej advokátom JUDr. R. C., T., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaniach vedených pod sp. zn. 12 C 198/95 a sp. zn. 10 C 75/06 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 17 C 66/91) v období po vydaní nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 60/03-57 a č. k. I. ÚS 81/03-76 obidva z 27. októbra 2003 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo I. R. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 198/95 v období po vydaní nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 60/03-57 z 27. októbra 2003 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 198/95 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. Základné právo I. R. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 75/06 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 17 C 66/91) v období po vydaní nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 81/03-76 z 27. októbra 2003 porušené nebolo.

4. I. R. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky ukladá uhradiť trovy právneho zastúpenia I. R. v sume 9 444 Sk (slovom deväťtisícštyristoštyridsaťštyri slovenských korún) na účet ustanoveného právneho zástupcu JUDr. R. C., T., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Okresný súd Trnava je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 9 444 Sk (slovom deväťtisícštyristoštyridsaťštyri slovenských korún) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky vedený v Štátnej pokladnici do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 108/07-38 z 20. septembra 2007 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť I. R., T. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom

Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 12 C 198/95 a sp. zn. 10 C 75/06 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 17 C 66/91) v období po vydaní nálezov ústavného súdu č. k. I. ÚS 60/03-57 a č. k. I. ÚS 81/03-76 obidva z 27. októbra 2003.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 198/95 sa žalobou podanou okresnému súdu 20. novembra 1995 sťažovateľka domáha od žalovaného zaplataenia 2 710 Sk s príslušenstvom a v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 75/06 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 17 C 66/91) vystupuje sťažovateľka v procesnom postavení žalovanej v konaní o žalobe o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti. Podľa tvrdení sťažovateľky okresný súd aj napriek jej opakovaným urgenciám a sťažnostiam na prietahy v konaniach adresovaným okresnému súdu, ako aj napriek už existujúcim rozhodnutiam ústavného súdu, ktorý už raz vyslovil, že v označených konaniach okresného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, a prikázal okresnému súdu v predmetných veciach konať, koná v jej veciach naďalej so zbytočnými prietahmi, čím sa predlžuje stav jej právnej neistoty a oddaľuje sa právoplatné skončenie sporov.

V súvislosti s konaním vedeným okresným súdom pod sp. zn. 12 C 198/95 sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

„Napriek príkazu Ústavného súdu SR, aby Okresný súd TRNAVA konal tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, konanie od vydania nálezu Ústavného súdu SR trvá k dnešnému dňu 3 roky a prakticky 8 mesiacov a celkovo v tejto úplne triviálnej veci takmer 12 rokov!“

V súvislosti s konaním vedeným okresným súdom pod sp. zn. 10 C 75/06 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 17 C 66/91) sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

„Napriek príkazu Ústavného súdu SR, aby Okresný súd TRNAVA konal tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, konanie od vydania nálezu Ústavného súdu SR trvá k dnešnému dňu 3 roky a prakticky 8 mesiacov a celkovo v tejto nie náročnej veci viac ako 16 rokov!“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že v konaniach vedených pod sp. zn. 12 C 198/95 a pod sp. zn. 10 C 75/06 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 17 C 66/91) v čase po vydaní nálezov ústavného súdu č. k. I. ÚS 60/03-57 a č. k. I. ÚS 81/03-76 obidva z 27. októbra 2003 bolo postupom okresného súdu porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, aby prikázal okresnému súdu v predmetných veciach konať bez zbytočných prietáhov, aby jej priznal primerané finančné zadost'učinenie v sume 600 000 Sk a aby jej priznal úhradu trov právneho zastúpenia.

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predseda listom sp. zn. Spr. 1171/07 zo 16. októbra 2007 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 30. októbra 2007.

2.1 Predseda okresného súdu okrem popisu procesných úkonov okresného súdu v skúmaných konaniach vo svojom vyjadrení uviedol:

„Vo veci 12 C 198/95 sa riadne koná, avšak doposiaľ nebolo rozhodnuté, pretože súd sa musel zaoberať viacerými podaniami navrhovateľky, ktorými neustále menila svoj pôvodný nárok, jej podania boli nejasné a nezrozumiteľné, preto súd musel odstraňovať vady týchto podaní. (...)

V prejednávanej veci vedenej na tunajšom súde pod sp. zn. 10 C 75/06 som toho názoru, že od vydania nálezov Ústavného súdu SR č. k. I. ÚS 60/03 zo dňa 27. 10. 2003, súd koná riadne, keď vo veci nebolo rozhodnuté z dôvodu procesného návrhu odporkyne na zmenu účastníkov konania a taktiež má súd problém s doručovaním písomností účastníkom konania.

Na záver chcem uviesť, že netrvám na ústnom prejednaní veci!“

2.2 Právny zástupca sťažovateľky vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu okrem iného uviedol:

„Z vyjadrenia OS Trnava vyplýva realizovanie značného počtu procesných úkonov, ktorými chce súd dokumentovať, že tak vo veci sp. zn. 12 C 198/95, ako i vo veci sp. zn. 10 C 75/06 po doručení predchádzajúceho nálezu ústavného súdu riadne koná. I napriek na prvý pohľad veľkému počtu súdom uskutočnených úkonov v predmetných konaniach zastávame názor, že konania nesmerujú dostatočne efektívne k riadnemu ukončeniu vecí a vyneseniu rozhodnutí vo veci samej. Napokon samotná skutočnosť, že v oboch veciach sa stále vedie konanie na okresnom súde svedčí o tom, že konania sa neskončili v primeranej dobe a preto ústavné právo navrhovateľky na súdnu ochranu nie je naplnené. I keď je pravdou, že nie všetky úkony účastníkov predmetných konaní smerovali efektívne k ukončeniu sporu, nie je možné využívanie procesných oprávnení účastníkov konania označiť za podstatný dôvod neprimeranej dĺžky konania. Naopak viaceré procesné úkony súdu možno označiť za také, ktoré nesmerovali efektívne k meritórnemu ukončeniu konania (napr. v konaní 12 C 198/95 opakované výzvy na odstránenie väd podania, výsluch navrhovateľky dňa 8. 11. 2006 s tým, že po jej výsluchu bola opätovne dopytovaná na upresnenie uplatňovaných nárokov).

S ohľadom na dôvody uvedené v sťažnosti a v jej doplnení zotrvávanie na stanovisku, že v uvedených konaniach na OS Trnava došlo k vzniku prieťahov, čím bolo porušené ústavné právo sťažovateľky na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. (...)

Zároveň v zmysle výzvy súdu oznamujem, že netrvám na ústnom pojednávaní v predmetnej veci.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo

nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

A) Zo sťažnosti, z jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 12 C 198/95 v čase po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 60/03-57 z 27. októbra 2003:

- 31. október 2003 – okresný súd nariadil pojednávanie na 10. december 2003,
- 9. december 2003 – sťažovateľka (v procesnom postavení žalobkyne) rozšírila žalobný petit tým, že žiadala zaplatiť 500 000 Sk za ujmu, ktorá jej bola spôsobená nečinnosťou okresného súdu,
- 10. december 2003 – pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že sťažovateľka pod hrozbou zastavenia konania „*upraví doplnený*“ návrh,
- 7. január 2004 – okresný súd vyzval sťažovateľku, aby oznámila, či svojimi podaniami z 9. decembra 2003 a 10. decembra 2003 žiada zmeniť pôvodný žalobný návrh a ak áno, aby tieto podania upravila,
- 27. február 2004 – sťažovateľka oznámila okresnému súdu, že trvá tak na pôvodnom žalobnom návrhu na zaplatenie 2 051,70 Sk s prísl., ako aj na návrhu na zaplatenie 500 000 Sk,
- 16. september 2004 – okresný súd uznesením uložil sťažovateľke povinnosti v zmysle výzvy zo 7. januára 2004,
- 13. január 2005 – sťažovateľka oznámila okresnému súdu, že berie späť návrh týkajúci sa zaplatenia 500 000 Sk a tiež týkajúci sa pôvodne žalovanej istiny v sume 2 710 Sk, pretože jej ju žalovaný už zaplatil, avšak trvala na úrokoch z omeškania z pôvodne žalovanej istiny a na trovách konania,
- 30. august 2005 – okresný súd vyzval žalovaného, aby sa vyjadril k čiastočnému späťvzatiu návrhu sťažovateľkou, žalovaný na výzvu okresného súdu reagoval 16. septembra 2005,

- 19. október 2005 – okresný súd nariadil pojednávanie na 7. december 2005, ktoré bolo po vypočutí sťažovateľky odročené na neurčito s tým, že sťažovateľka predloží doklady o tom, kedy a v akých splátkach zaplatil žalovaný pôvodnú istinu,
- 30. december 2005 – sťažovateľka oznámila, že originály dokladov o splácaní istiny žalovaným už okresnému súdu predložila a nachádzajú sa v spise,
- 2. august 2006 – okresný súd vyzval sťažovateľku, aby zdokladovala ňou požadované trovy a príslušenstvo istiny,
- 18. september 2006 – okresný súd nariadil informatívny výsluch sťažovateľky na 9. október 2006, ktorý sa neuskutočnil, pretože sťažovateľke sa nepodarilo doručiť predvolanie,
- 16. október 2006 – okresný súd nariadil opätovný informatívny výsluch sťažovateľky na 8. november 2006, na ktorom sťažovateľka uviedla, že v celom rozsahu trvá na nárokoch tak, ako ich uplatnila podaním z 13. januára 2005,
- 18. január 2007 – okresný súd vyzval sťažovateľku, aby upresnila svoje nároky,
- 30. marec 2007 – okresný súd uznesením uložil sťažovateľke, aby upresnila a zdokladovala svoje nároky vyčíslením presných súm,
- 27. apríl 2007 – sťažovateľka reagovala na výzvu okresného súdu z 30. marca 2007,
- 22. august 2007 – okresný súd nariadil pojednávanie na 3. október 2007,
- 3. október 2007 – pojednávanie bolo odročené na 9. november 2007, pretože 25. septembra 2007 žalovaný požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov, a pred rozhodnutím o jeho žiadosti si okresný súd musel preveriť jeho majetkové pomery,
- 6. november 2007 – okresný súd zrušil nariadený termín pojednávania na 9. november 2007 s tým, že najprv je potrebné zistiť majetkové pomery žalovaného,
- 16. november 2007 a 23. november 2007 – Katastrálny úrad T. (ďalej len „katastrálny úrad“) a Katastrálny úrad B. reagovali na výzvu okresného súdu zo 7. novembra 2007, ktorou žiadal informáciu o majetkových pomeroch žalovaného.

B) Zo sťažnosti, z jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 10 C 75/06 (pôvodne vedeného pod sp. zn. 17 C 66/91) v čase po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 81/03-76 z 27. októbra 2003:

- 8. október 2003 – Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 11 NcC 27/03 a 11 NcC 28/03 zastavil konanie o námietke zaujatosti uplatnenej sťažovateľkou a o jej návrhu na prikázanie veci inému súdu z dôvodu, že sťažovateľka (v procesnom postavení žalovanej) listom zo 7. októbra 2002 zobrala námietku zaujatosti proti všetkým sudcom okresného súdu späť,
- 27. október 2003 – spis bol z krajského súdu vrátený okresnému súdu,
- 30. október 2003 – okresný súd doručoval uznesenie krajského súdu účastníkom konania, keďže žalobca v 1. rade si uznesenie neprevzal v odbernej lehote, okresný súd 17. decembra 2003 výzvami adresovanými Registru obyvateľov Slovenskej republiky a Centrálnej evidencii väzňov zisťoval jeho pobyt,
- 27. január 2004 – okresný súd opakovane doručoval žalobcovi v 1. rade uznesenie krajského súdu z 8. októbra 2003 (doručené mu bolo 13. februára 2004),
- 26. marec 2004 – okresný súd nariadil pojednávanie na 6. júl 2004, ktoré bolo po vypočutí žalobcu v 1. rade a po vypočutí sťažovateľky odročené na neurčito,
- 7. september 2004 – okresný súd uznesením zastavil konanie z dôvodu späťvzatia žaloby žalobcom v 1. rade podaním zo 16. októbra 2001,
- 23. september 2004 – sťažovateľka podala odvolanie proti uzneseniu okresného súdu zo 7. septembra 2004, ktoré doplnila podaním z 5. novembra 2004,
- 16. december 2004 – okresný súd zaslal odvolanie sťažovateľky na vyjadrenie žalobcom,
- 4. január 2005 – okresný súd opätovne doručoval odvolanie sťažovateľky žalobcovi v 1. rade,
- 28. január 2005 – okresný súd zaslal spis krajskému súdu na odvolacie konanie,
- 29. apríl 2005 – krajský súd uznesením sp. zn. 9 Co 21/05 potvrdil uznesenie okresného súdu sp. zn. 17 C 66/91 zo 7. septembra 2004 o zastavení konania,
- 2. jún 2005 – krajský súd vrátil spis okresnému súdu,
- 26. august 2005 – sťažovateľka podala dovolanie proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 9 Co 21/05 z 29. apríla 2005,
- 19. september 2005 – okresný súd zaslal dovolanie sťažovateľky na vyjadrenie žalobcom,
- 25. október 2005 – sťažovateľka predložila vyplnené tlačivo o majetkových a zárobkových pomeroch a žiadala priznať oslobodenie od súdnych poplatkov,

- 2. november 2005 – okresný súd uznesením priznal sťažovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov,
- 13. december 2005 – okresný súd zaslal spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na konanie o dovolaní sťažovateľky,
- 31. máj 2006 – najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 2 Cdo 275/05 zrušil uznesenie okresného súdu sp. zn. 17 C 66/91 zo 7. septembra 2004 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 9 Co 21/05 z 29. apríla 2005 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie,
- 12. júl 2006 – spis bol vrátený okresnému súdu a bola mu pridelená nová spisová značka 10 C 75/06,
- 4. október 2006 – sťažovateľka žiadala „*zámenu účastníkov konania*“ a súčasne urgovala nariadenie pojednávania,
- 29. december 2006 – okresný súd žiadal z katastrálneho úradu aktuálny list vlastníctva k spornej nehnuteľnosti a súčasne vyzval sťažovateľku, aby oznámila, na ktorej procesnej strane žiada zámenu účastníkov konania,
- 29. január 2007 – katastrálny úrad zaslal okresnému súdu požadované listiny,
- 8. február 2007 – sťažovateľka reagovala na výzvu okresného súdu s tým, že žiada zámenu účastníkov na strane žalobcov,
- 15. marec 2007 – okresný súd vyzval sťažovateľkou označenú osobu (E. Č.), aby sa vyjadrila, na základe návrhu sťažovateľky, či súhlasí so vstupom do konania na strane žalobcov,
- 3. apríl 2007 – E. Č. oznámila okresnému súdu, že súhlasí so vstupom do konania na strane žalobcov,
- 2. máj 2007 – okresný súd zisťoval pobyt žalobcu v 1. rade,
- 28. jún 2007 a 30. júl 2007 – okresný súd vyzval žalobcu v 1. rade oznámiť, či súhlasí so vstupom do konania na strane žalobcov,
- 13. august 2007 – pani E. Č. oznámila okresnému súdu, že zmenila svoje rozhodnutie a nesúhlasí s jej vstupom do konania,
- 14. august 2007 – žalobca v 1. rade oznámil okresnému súdu, že nesúhlasí so vstupom do konania,
- 24. september 2007 – okresný súd uzneseniami „*nezastavil*“ konanie vo veci a súčasne zamietol návrh sťažovateľky na zmenu účastníkov konania na strane žalobcov,

- 19. október 2007 – sťažovateľka podala odvolanie proti uzneseniu, ktorým bol zamietnutý jej návrh na zmenu účastníkov konania na strane žalobcov,
- 23. október 2007 – okresný súd vyzval sťažovateľku, aby doplnila svoje odvolanie, ktoré doplnila 23. novembra 2007,
- 26. november 2007 – okresný súd postúpil spis na odvolacie konanie krajskému súdu, kde je vec vedená pod sp. zn. 11 Co 262/07.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa

právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

Predmetom konania vedeného ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 198/95 o žalobe sťažovateľky o zaplatenie 2 710 Sk s príslušenstvom [**bod A**] a v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 75/06 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 17 C 66/91) o žalobe o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti, v ktorom sťažovateľka vystupuje v procesnom postavení žalovanej [**bod B**], došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy v čase po vydaní nálezov ústavného súdu č. k. I. ÚS 60/03-57 a č. k. I. ÚS 81/03-76 obidva z 27. októbra 2003.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

A) Konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. 12 C 198/95 v období po vydaní nálezov ústavného súdu č. k. I. ÚS 60/03-57 z 27. októbra 2003

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd podotýka, že predmetom konania v posudzovanom období boli už iba nároky sťažovateľky na zaplatenie

príslušenstva istiny a trov konania, pretože istina už bola žalovaným zaplatená, takže z tohto pohľadu ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by odôvodňovala záver o jeho faktickej či právnej zložitosti.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Po preskúmaní súdneho spisu ústavný súd dospel k záveru, že s'ťažovateľka sa spolupodieľala na predĺžení konania o viac ako rok (od 9. decembra 2003 – do 13. januára 2005) tým, že podala s meritom veci nesúvisiaci a nezrozumiteľný návrh na rozšírenie žalobného petitu, ktorý náležite neupravila ani po opakovaných poučeníach a výzvach okresného súdu a ktorý napokon sama zobrala späť. Okrem tohto ústavný súd prihliadol aj na vyjadrenie okresného súdu, že s'ťažovateľku musel opakovane vyzývať na odstránenie nedostatkov jej podaní (napr. výzvy z 2. augusta 2006, 18. januára 2007 a uznesenie z 30. marca 2007).

3. Napokon ústavný súd skúmal aj postup okresného súdu v čase po vydaní nálezu ústavného súdu, pričom zistil, že okresný súd nevykazoval relevantnú procesnú aktivitu, resp. jeho činnosť bola neefektívna najmä v období od 27. februára 2004, keď s'ťažovateľka oznámila okresnému súdu, že trvá na svojom návrhu rozšíreného petitu, do 16. septembra 2004, keď okresný súd vyzval s'ťažovateľku na odstránenie nedostatkov tohto návrhu. Ďalšie obdobie nečinnosti ústavný súd zistil v čase od 13. januára 2005, keď s'ťažovateľka oznámila, že berie späť svoj návrh na rozšírenie žalobného petitu, do 30. augusta 2005, keď okresný súd vyzval žalovaného, aby sa vyjadril k tomuto späťvzatiu doplneného návrhu s'ťažovateľkou. Na ťarchu okresného súdu ústavný súd pripočítal aj obdobie od 7. decembra 2005, keď sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom predloženia dokladov s'ťažovateľkou, pričom uvedené doklady boli už v spise, do 2. augusta 2006, keď okresný súd vyzval s'ťažovateľku, aby dokladovala a vyčíslila ňou uplatňované nároky (trovy a príslušenstvo istiny).

Ústavný súd zistil, že aj po vydaní nálezu ústavného súdu bol okresný súd z celkovej posudzovanej dĺžky viac ako 4-ročného konania opätovne neefektívny a nečinný. Zistené

obdobia neefektívnej činnosti a nečinnosti okresného súdu nie sú dlhé, ale vzhľadom na úkony, ktoré okresný súd robil, ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 198/95 došlo opätovne, aj po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 60/03-57 z 27. októbra 2003, k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany s'ťažovateľke ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci vedenej pod sp. zn. 12 C 198/95 bez zbytočných priet'ahov.

B) Konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. 10 C 75/06 (pôvodne vedené pod sp. zn. 17 C 66/91) v období po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 81/03-76 z 27. októbra 2003

1. V súvislosti s hodnotením kritéria „zložitost' veci“ ústavný súd konštatuje, že aj keď skorším nálezom pripustil ohľadom skúmaného konania okresného súdu určitú mieru faktickej zložitosti veci súvisiacej s potrebou znaleckého dokazovania, v posudzovanom období po vydaní nálezu ústavného súdu neboli zistené žiadne také skutočnosti, ktoré by podstatným spôsobom prispeli k celkovej dĺžke konania. Na obranu okresného súdu ústavný súd čiastočne zohľadnil jeho ťažkosti pri zisťovaní pobytu a doručovaní písomností účastníkom konania (žalobcovi v 1. rade), čo však podstatne neovplyvnilo dĺžku konania.

2. Pokiaľ ide o správanie s'ťažovateľky ako účastníčky konania v procesnom postavení žalovanej, ústavný súd nezistil v jej správaní žiadnu skutočnosť, ktorá by podstatne ovplyvnila skúmanú dĺžku konania. Podľa názoru ústavného súdu nemožno na ťarchu s'ťažovateľky pripočítať, že na obranu svojich práv využila riadny aj mimoriadny opravný prostriedok, pretože tým iba využila svoje procesné práva účastníka konania a navyše bola pri ich uplatnení úspešná (dovolačí súd zrušil rozhodnutie okresného súdu v spojení s rozhodnutím krajského súdu).

3. Napokon ústavný súd skúmal aj postup okresného súdu a dospel k zisteniu, že v období po vydaní nálezú ústavného súdu okresný súd nevykazoval relevantnú procesnú aktivitu iba v čase od 12. júla 2006, keď mu bol vrátený spis po dovolacom konaní do 29. decembra 2006, keď okresný súd vyzval katastrálny úrad na predloženie s vecou súvisiacich listín a sťažovateľku, aby upresnila svoje podanie, ktorým sa domáhala „zámeny účastníkov konania“.

Ústavný súd poznamenáva, že dobu, počas ktorej sa spis z dôvodu odvolacieho a dovolacieho konania nachádzal na krajskom súde (viac ako 4 mesiace) a na najvyššom súde (takmer 7 mesiacov) a ktorej dĺžku, resp. trvanie nemohol okresný súd ovplyvniť, nemožno z objektívnych dôvodov pripočítať na jeho ťarchu.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že zistené obdobie nečinnosti v postupe okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 75/06 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 17 C 66/91) v období po vydaní nálezú ústavného súdu č. k. I. ÚS 81/03-76 z 27. októbra 2003 nevykazuje, že by postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, preto ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

IV.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka sa domáhala priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 600 000 Sk s odôvodnením „(...) že osobitne ťažko znáša prieťahy v konaní. Jej frustrácia je osobitne ťažká, je v podstate zúfalá, nakoľko sa ani po toľkých rokoch nemôže domôcť svojich práv, a to ani napriek nálezom Ústavného súdu SR“.

Vzhľadom na okolnosti veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 12 C 198/95 ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nie je pre sťažovateľku dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľke aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä vzhľadom na to, že postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 12 C 198/95 ústavný súd už opakovane vyslovil porušenie práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ako aj vzhľadom na dĺžku zistenej nečinnosti okresného súdu, v sume 20 000 Sk, tak ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil (v danom prípade okresný súd), je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jej právneho zastúpenia advokátom, ktorý si uplatnil nárok na ich náhradu, avšak ich výšku nevyčíslil.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2007 je 2 970 Sk a hodnota režijného paušálu je 178 Sk.

S poukazom na výsledok konania priznal ústavný súd sťažovateľke nárok na úhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2007 (prevzatie a príprava zastúpenia, doplnenie podanie ústavnému súdu a vyjadrenie z 30. októbra 2007) v sume

9 444 Sk vrátane režijného paušálu, tak ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2008